

SUOMEN ASIANAJAJALIITON LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE SUULLISEN TODISTELUN TALLENTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISEKSI (HE 133/2021)

Johdanto

Suomen Asianajajaliitto (jäljempänä ”Asianajajaliitto”) katsoo, että lakiesitys on kokonaisuutena arvioiden onnistunut eikä siihen liity merkittäviä ongelmia tai muutostarpeita.

Lakiesityksestä nousee esille kuitenkin kaksi yksityiskohtaa, joiden osalta Asianajajaliitto esittää lakiesityksen korjaamista lakivaliokunnassa.

Oikeudenkäymiskaaren 22 luku 6 §

Säännöksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan tallennetut kertomukset tulisi tarpeen mukaan *indeksoida* eli tallenteelle tulisi merkitä kohdat, joilla käsitellään eri asioita (s. 65). Tällaista velvoitetta ei kuitenkaan ole luettavissa lakitekstistä.

Asianajajaliitto katsoo, että mainitun kaltainen tuomioistuimen suorittama ”indeksointi” on tuomioistuimelle työläs ja muutoksenhaun kannalta tarpeeton toimenpide. Samassa esityksessä ehdotetun oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 15 §:n mukaan asianosaisten olisi ilmoitettava valituksessaan keiden käräjäoikeudessa kuulusteltujen henkilöiden kertomukset on tarpeellista ottaa vastaan, ja miltä osin ne on tarpeellista ottaa vastaan. Tämä asianosaisten suorittama tarpeellisten kohtien ilmoittaminen yksilöi tallenteiden relevantit kohdat tavalla, jonka jälkeen käräjäoikeuden tekemä indeksointi vaikuttaa tarpeettomalta ja käräjäoikeuksia turhaan kuormittavalta toimenpiteeltä.

Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että käräjäoikeuden näkemys kertomuksen ”eri kohdista” voi olla täysin eri kuin muutoksenhakuun ryhtyvän asianosaisen. Näin ollen käräjäoikeuden näkemys kertomuksen eri kohdista ei välttämättä toimisi edes asianosaisen viitatusapuna hänen yksilöidessään tallenteiden relevantteja kohtia. Sen vuoksi olisi luontevaa jättää vastuu tallenteen eri kohtien merkitsemisestä asianosaisille itselleen.

Mikäli ehdotetusta "indeksointivelvoitteesta" halutaan pitää kiinni, velvoite on syytä kirjoittaa säädöstekstiin. Samassa yhteydessä on syytä korjata käytettävää terminologiaa. Indeksointi tarkoittaa asiasanoitusta, josta ei nyt ole kyse. Lakiehdotuksessa tarkoitettujen merkintöjen tekeminen tallenteelle tarkoittanee, että tallenne tulisi jakaa useampaan kuvaavasti nimettyyn jaksoon, joiden välillä voisi siirtyä katseluohjelman toiston ohjauspainikkeilla.

Tällöin lainkohta voisi kuulua:

Todistajan, asiantuntijan sekä todistelutarkoituksessa kuullun asianosaisen tai muun henkilön kuulustelusta on käräjäoikeudessa tehtävä kuva- ja äänitallenne. Mikäli todistajan kertomus käsittelee useampaa kuin yhtä asiaa, tallenne on jaettava aihealueita vastaaviin nimettyihin jaksoihin ellei sitä kertomuksen pituus huomioiden ole pidettävä tarpeettomana.

Oikeudenkäymiskaaren 26 luku 24 §

Asianajajaliitto ei näe perustelluksi ehdotuksen mukaista uutta 2 momenttia eli henkilötodistelun vastaanottamisjärjestyksen muuttamista hovioikeuden pääkäsittelyssä vain sillä perusteella, että osa henkilötodistelusta otettaisiin vastaan ääni- ja videotallenteelta.

Helsingissä 8. lokakuuta 2021

Suomen Asianajajaliitto

Pääsihteeri Niko Jakobsson

Laati: Asianajaja, OTT Jarkko Männistö, Forssa